

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobiriaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foia națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Un preot istet.

— Folosirea credinței poporului pentru a-l duce la jertfe culturale, tot spre al lui bine! —

Vă povestim azi, dragi cetitori, un lucru, care vi-să va părea mic și neînsemnat, dar dacă vă veți da bine sama de el, veți vedea totuși, că e un lucru minunat, rar, iscusit.

Intr'o zi ne-am trezit la redacție cu scrisoarea unui preot, care ne spunea cam următoarele:

Poporul meu e popor credincios, evlavios. Dar în ale științei de carte, a rămas, săracul, ca peste tot poporul nostru, napoi. Abia de-o vreme încoace începe a ceti, și mai ales tineretul cetește. Dar cum să-l faci să cetească mult și bun, cu mijloace puține? Că de i-oi cere eu fiecărui flăcău să-și iee cărți de 5—10—20 coroane, să sparie și nu le ia, că la bietul sărac ăștia-s bani mulți. Și de răul de a nu-și putea cumpăra cărți, rămîne fără a le ceti, — și așa lipsit de lumina ce și-o poate agonisi din ele!

Am văzut că d-voastră stăruiti mereu să facem biblioteci parohiale, adică adunare de cărți alese pe care să le poată scoate cetitorii să le cetească și fără cheltuială, ori pe lângă o taxă mică. Că cetind azi și cetind mâine de cinste din bibliotecă parohială, poimâne îi crește dragostea de carte, încît nu să mai mulțumește cu ce află aci așa de cinste, ci își aduce el însuși alte și alte cărți, — și așa să pornește zborul sufletesc cel frumos.

Dar și bibliotecă pe ce s'o cumperi? Că fond nu-i. De ceri la om: dă tu un zlot, dă tu o coroană, nu prea și-o dă și care și-o dă, o dă cu

greu. Eu aș vrea, mi-am zis, să fac pe oameni să ajungă a avea o bibliotecă aleasă, fără să nici nu simță că au cheltuit ceva pentru ea!

Și iaca ce plan mi-am făcut în capul meu, în acest scop: Mi-am zis: Voiu aduce pe credit, pe răspunderea mea, cîteva zeci de cărțile populare, morale, plăcute, petrecătoare, și le voiu pune în sfînta biserică la epitropii vînzători de lumini. Și le voiu vorbi oamenilor și le voiu zice: Cînd veniți de cumpărați o luminiță pentru ca să ardă în sfînta biserică, cumpărați în același timp, care aveți inimă și putință, și o a doua luminiță pe sama sufletelor copiilor vostri și a tot tineretului din comună: cîte-o cärticică de asta ce vedeți pusă spre desfacere la epitropi, și acea a doua luminiță, va trece ca dar sfînt la biblioteca parohială, care să fie fîntîna fărmeacă a satului, la care să alerge toți cîți știu ceti, să-și scoată cărți, să învețe, să-și lărgească cunoștințele, să i-să deschidă ochii sufletului a vedea mai mult și mai departe în lumea asta, — a fi om tot mai de viață!

Și am încercat întîi cu cîteva cärticele de 3—4 cruceri una. Și lucrul a prins. Am pus un mic temeiu bibliotecii și am început a o împărți între copii și tineret, și ei au început a-i duce vestea că ce lucru frumos să face prin dăruirea cärticelelor pe lângă luminițele din biserică, — și acum vă rog să-mi trimiteți dela librăria de acolo încă 40—50 cärticele pe ales, de 10—15 cr. una.

Indată ce le vînd, vă trimit banii pentru ele..

Cam așa ne scria fratele nostru preot. Noi cunoscîndu-l și avînd deplină încredere în el, am mers la „Librăria Națională” de aici și l-am recomandat de i-s'au trimis întîia sută de broșuri din »Biblioteca pentru toți«, lăsînd afară numai cîteva, ce nu-s potrivite pentru popor.

Abia-s două săptămîni de cînd am trimis pachetul de cărți, — luminițe sufletești, — și au și sosit banii pentru ele, scriînd fericit preotul că:

„Lucrul merge minunat! Rog trimiteți îndată suta a doua de broșuri!”...

Și i-s'a trimis suta a doua, pe care pînă la sfîntele Paști, acest preot singur în felul seu, va face să fie cumpărate de credincioșii sei, cu cîte 30 fileri una, pe sama bibliotecii parohiale, mai drept zis: să fie dăruite tinerimii din comună, ca sfînt priinos cultural!

Nu multe avem de adaus dela noi la acest fapt. Vedem că stăm în fața unui preot, pe care duhul sfînt îl însuflă și-l pornește spre fapte așa de cumiți, așa de folositoare credincioșilor sei, încît le putem numi cu adevărat fapte ale înțelepciunii primite dela D-zeu!

În satul acesta în scurtă vreme vom avea o bibliotecă românească mare și frumoasă, de care să leagă sufletul poporului în chip îndoit plăcut: întîi aproape fiecare știe că și el are dăruită în acea bibliotecă o cärticică ori două, nimenea nu să gîndește cu greu la ea, că n'a fost pus la birșnic pentru ea, și apoi toți cîți știu ceti, să leagă cu inima de ea, fiindcă gustă din izvorul ei înviorător de

suflet, fără a-i fi fost o greutate înființarea ei.

Foloasele unei astfel de biblioteci sunt neprețuite. Iar cel ce în chip așa cuminte a știut'o întemeia, ne arată cît de adevărat e cuvîntul, că: mult pot puțini buni împreună!, ba chiar că: Mult poate și unul singur bun, dacă să pune pe lucru cu suflet! în mijlocul poporului!

UNELE—ALTELE

„N'am fost, dar vom fi!”

Încercarea politice maghiare volnice, de a rupe o bucată vie din trupul neamului nostru românesc, prin aceea că, înființînd episcopia greco-catolică maghiară (de vor putea-o!), să rupă vre-o 120 comune românești, în care înse România și-au uitat prin veacuri de train împreună cu maghiarii, limba lor, și să-i pună sub păstorie și prin asta să-i facă cu totul maghiari, — încercarea aceasta vicleană și cînească, pare că mai curînd va face bine acelei părți de neam românesc, decît rău! Românii din acele comune, deși nu mai știu deloc ori prea puțin românește — ei însă știu că sunt Români, și o spun ori-cui că: „Oláhok vagyunk” (suntem olahi-români). Dar nu prea aveau ei privilegiu a-și arăta românismul inimii lor. Își duceau viața națională așa pacinică, fără zgomot.

Acum că politica domnitoare vrea să-i arate lumii, fără a-i întreba mult și pe ei ce zic, că-s maghiari ori vor fi Maghiari, — cum acei Români să trezesc ca din un vis urît și trimit neamului românesc o solie, care ne înduioșează și ne mișcă inimile foarte mult: Ei trimit scrisoare cătră mai marii lor bisericesti și cătră foile bisericei lor — precum vedem din „Unirea” dela Blaj, — prin care spun:

„Pînă acum nu am fost, dar de acum înainte vom să fim Români!” — și fiindcă românește n'o știu spune asta, ni-o spun în limba lui Tahutum: „Eddig nem voltunk, de ezental Oláhok akarunk lenni!”

Dragii nostri frați! Câtă duioșie răsună din acest strigăt desnădăjduit al vostru! Că vedeți și voi că împrejurări vitrege v'au împins prin veacuri a vă uita limba, dar nu vi-ați pierdut și inima, ci aceea iaca bate în voi plină de simț pentru maica națiune română, — și voi oînd simțiți mâna streină și rece, răpitoare, ce vrea să se apropie de voi, strigați par'că pe maica voastră: Vină, și nu ne lăsa, că noi nu vrem să ne despărțim de tine!

Dă, Doamne, ca atacul piezis, ascuns, ce să îndreaptă contra acestor frați ai noștri, să fie chiar un îndemn a-i trezi la simțul românesc, care să-i facă a-și învăța iarăși limba și a intra în șirele celor mai buni și aprigi fii ai iubitului nostru neam!

De groaza anarhiștilor.

Pe zilele astea era să vie împăratul Germaniei la Viena, să cerceteze pe bătrînul nostru împărat și Rege.

După întimplarea cu Regele Italiei (despre care scriem mai jos) împăratul Germaniei a căpătat înștiințare că și contra lui e pregătit atentat, prin care să încearcă să-l omoare, atunci cînd va fi cu împăratul nostru împreună. Ca, de-o avea anarhistul „noroc”, apoi să-i potopă pe amîndoi! Ce mai bucurie și sărbătoare ar fi fost în lumea sălbatecă a anarhiștilor. Că așa o „pescuială” mai rar!

Împăratul Wilhelm al Germaniei să vede că și-a luat lucrul la inimă și — a dat de știre că deocamdată nu vine la Viena

Dela comitat.

Pășirea dlui protopop-deputat V. Dămian, pentru dreptul limbii române.

În 11 Martie a avut loc la Deva ședința comitetului permanent (comitet conducător al treburilor comitatului), în care s'a petrecut o încordată luptă între puterea volniciei administrative și un bărbat apărător al dreptului limbii române în școlile de pe cuprinsul comitatului, fie ele de ori-ce fel ar fi!

Inspectorul școlar a dat samă despre noile școli comunale pe care le-a putut organiza în timpul din urmă și a căror nume cere să se iee în protocolul comitatului.

Di protopop Dămian, deputat și membru al comitetului permanent, a cerut dare de samă asupra felului cum s'au adus la ființă aceste școli?

I-s'a spus, și din aceasta s'a văzut, că toate școlile nouă comunale, s'au deschis pe ruinele școlilor noastre confessionale române, pe care puterea volniciei le-a sugrumat, pentru a face loc școlilor zise „comunale”. Dar a văzut și volnicia ce s'au săvîrșit în jurul înființării școlilor „comunale”. Inspectorii și notarii și fibizole și comitatul, toți au lucrat la răpirea dreptu-

lui oamenilor din comună, anume i-au sucit de cap ca ei să nu înțeleagă ce drept au ei: de-a hotărî ei că în școala lor comună, în ce limbă să se dea copiilor învățătura! Că ei, fiind comunele curat românești, au drept a hotărî că limba de învățămînt să fie cea românească! Ei să aleagă învățător un om pe placul lor și acela să învețe pe copii, ca să iasă din ei copii pe placul părinților lor!

Ași! La noi să cere, ca școala comună să fie fabrică de maghiarizare; dascălul slugă puterii și unealtă în mâna maghiarizării!

În contra acestei fărădelegi s'a ridicat de protopop și deputat Dămian și a combătut din puterile sale această ținută a inspectoratului și a comitatului față de școlile comunale deschise printre bieții și nepricepuții Români. Di Dămian a arătat cît de mult aceasta e o nedreptate față de poporul baștinaș al comunelor și a cerut să se lase libertate adevărată și deplină comunelor a-și alege limba de învățămînt în școlile lor comunale și hotărîrea lor s'o respecte și comitatul și să n'o strice!

Ași! Pau sărit în potrivă tot cîrdu de corbi din comitat!

Un sfătos întreba: Dar în România așa e? Acolo în școlile de prin comunele maghiare (cîteva în toată Moldova), lasă-i să învețe ungurește?

Și nu vrea, sfătosul, să vadă, că altceva e România, stat național dela o margine la alta, prin care popoare streine sunt abia de sămîntă, două în o varmeghie, — și altceva e la noi, unde suntem mare de Români cît te uiți cu ochii și statul nu e național maghiar, ci poliglot, adică al mai multor popoare!

Di prot. Dămian le-a răspuns cu vrednicie și a respins ocoșgurile lor patriotice, apărînd dreptul limbii române și în școlile comunale!

O frumoasă donațiune

a primit de curînd, biblioteca arhidiecezană din Blaj.

St. Doamnă Victoria Erdélyi n. de Bărdosy din Orăștie, soția regretatului Dr. Stefan Erdélyi, mort în toamna anului trecut, a dăruit, după dorința repausatului, pe sama acestei biblioteci, un număr de aproape 700 opere, în peste 1400 volume, cu valoarea de vre-o 30.000 coroane.

Fapta nu are lipsă de comentariu, și ea se va pomeni totdeauna, la loc de frunte, în analele bibliotecii arhidiecezane dela Blaj. — Dar donațiunea aceasta mai spune ceva! Biblioteca unui om reoglindește în totdeauna preocupările lui sufletesti, de aceea donațiunea Drului Erdélyi — în care se găsec mai ales cărți de medicină și igienă, iar afară de acestea numeroase cărți de pedagogie, filosofie, literatură frumoasă — mărturisește despre spiritul distins al acestui om, retras de șgemotul

lumii, iubitor de carte, silindu-se să se țină la nivelul actual al științei căreia s'a dedicat, în aceeș vreme îmbrățișînd cu interesul său și celelalte probleme ale vieții și activității spirituale moderne.

Ca pomana să fie deplină, (în starea de azi a bibliotecii arhidiecezane, se poate rosti și cuvîntul acesta: pomana!) st. Dnă V. Dr. Erdélyi a dăruit și 6 tece cu rafturi pentru așezarea cărților, pentru ceea ce în deosebi li exprimă mulțumită adînc simțită, bibliotecarul arhidiecezan.

Steagul unguresc. — ars!

Prin imbalzirea lor cu maghiarizarea peste tot locul, concetățenii maghiari și-au alungat din jurul lor aproape toate inimile popoarelor ce li înconjură, atît din afară de țară, cît și din țară!

Un semn mai nou de acest fel li-au dat Dalmatinii din Spalato și Ragusa (marginea despre Mare a Croației), unde de curînd steagul unguresc a fost scos în piețe publice și ars!, ca o ocară la adresa nesuferiților patrioți maghiari, — care să împotrivesc la întărirea Slavilor de Miază-zi și împreunarea lor într'un mănunchiu.

Pățania unui ambasador.

Ambasadorul (trimisul) rusesc la Roma, principele Dolgoruki, era cunoscut ca un om comod, lăsător, moale, care toate le lăsa în circa harnicului sau secretar, iar el doar că își scria numele pe hîrtii unde acela li cerea.

Odată era de adus la cunoștință ministrului italian de externe, un lucru însemnat, o veste grea din partea statului rusesc. Baronul Corf, locuitorul, s'a dus la ministru. Ministrul l'a ascultat, dar i-a zis și aceea, că tare mult ar dori să audă acest lucru din gura ambasadorului însuși!

Baronul Corf a venit și a spus mai marelui său, că ce a zis ministrul.

A doua zi ambasadorul Dolgoruki era în trăsura de gală (de paradă) a consulatului rusesc și mergea spre ministerul de externe italian, și baronului Corf li poruncise să iee cu sine aceeași înștiințare, în scris, pe care i-o făcuse deja ca ieri.

Ajunghînd naîntea ministrului să salutară pretinește și cu respect, și ministrul zise:

— Da, excelență, am voit să aud înștiințarea aceea din graiul Diale...

Atunci ambasadorul muscal li răspunde, arătînd pe bar. Corf:

— Asta e graiul meu: Excelență! Și puse pe secretar să-i mai cetească odată toată înștiințarea!

Bine înțeles ministrul italian s'a simțit tare nepăcut atîns de această pășire îngîmfată a trimisului rusesc — și peste o săptămînă guvernul rusesc chiamă pe ambasador napoi din slujba sa, — ca purtîndu-o fără tactul de lipsă.

O înțelegere rea a chemării în mijlocul poporului

Am arătat în numărul nostru trecut povestea pe scurt a două bănci sătești dela noi: „Șiboteanș și „Balomireana”. Ele au început a fi, și mai ales vor fi în un viitor apropiat, un izvor de însemnări venite pentru comunele în slăbă căroră s'au înființat.

Ar părea numai lucru firesc ca frații noștri din numitele comune, să fie oarecum mulțumiti acelor ce le-au înființat lor aceste așezăminte după care au bine, le dau mîna de ajutor să le conducă bine și să le poată susține. Și cine le-a înființat? Apoi, cu ajutorul poporului însuși și a cărturarilor vrednici din comună, le-a înființat cărturarii noștri din Orăștie, cei din jurul băncii „Ardeleana” și a „Reuniunii Economice”. „Domnii noștri dela Orăștie”, cum zice poporul.

Iar dacă o știm asta, ne cad tare greu cînd aflăm, că unul din cărturarii noștri din Balomir, în vîrstă torul, care și el pune mîna la cîte ceva în jurul însoțirii celor folositoare, ațîță pe frații noștri români chiar în contra acelor „domni”, cari cu inimă bună le-au făcut lor folositorul așezămînt! Di învățător din Balomir, folosește chiar privilegiul adunării generale a „Balomirenei”, ca să țină acolo o prelegere, o cuvîntare, economică, în care spune multe povești economice, dar printre ele țese și o ațîțare primejdioasă și nedreaptă, în contra „domnilor” români. Să bate oarecum în pept cu aceea, că iaca numai eu, dascălul vostru, am atragere pentru voi, că vin, vezi, și cu prelegerea asta la adunarea băncuții voastre, „dela domnii noștri numai a-tunci vin între voi oînd au lipsă de voi!”

Și ce e mai ușor ca a ațîța poporul contra „domnilor” săi, dacă-rânești mîndria lui. Am văzut urmarea acestei ațîțări a învățătorului din Balomir, la chiar un econom fruntaș al nostru de acolo, Toma Vulcu, care o și cassar la însoțirea „Balomireana”. Acest frate al nostru, eu care ne știam bine, venîndu-ne de curînd în redacție, ne-aducea vorba învățătorului ținută la adunarea însoțirii, și ne spunea s'o punem în foaie. „că ci, din asta pot învăța ceva și domnii noștri, care, cum drept spune aci domnu învățător, numai atunci vin între noi, oînd au lipsă de noi!”

„Și o spune asta aci în vorbire!” — am întrebat.

„Da, o spune, frumos!” — ne răspunde cîntitul țaran, dar în ton dîrz, așa pulea spune îndușmănit, certător!

Ne-am năcăjit și n'am lădat deloc apucătura învățătorului din

Balomir, căci am văzut îndată în fondul, în fundamentul lucrului!

Di învățător sau că e răpit de deșertăciunea de a să arăta pe sine naintea poporului mai bun și mai știutor decât ori-care alt cărturar, — și atunci nu e încă rău, căci arate-se cu D-zeu și bun și învățat, dar să pună lângă învățătură și un pic de înțelepciune, iar înțelepciunea îi va spune, că să poate înălța și fără a călți pe alții, — sau apoi că cu gând rău, ascuns, vrea să se arate pe sine cel mai bun om al poporului, pentru a înstrăina poporul de către cărturarii săi conducători, — și atunci apoi e rău de tot.

Cum poate spune un om cuminte, chiar din Balomir, că „domnii vin la noi numai când au lipsă de noi”? Doar, uite, chiar însoțirea aceea a d-voastră e dovadă despre contrariul, că au venit domnii noștri de vi-au făcut-o fără a avea ei vre-un folos de ea, ci ca vouă, fraților noștri din comună, să vă fie de folos!

Și de când vi-au înființat-o, mână de ajutor a „domnilor” noștri este, iaca, tot între voi: că doar banca acestor domni vă dă zilnic, de câte-ori li cereți, banii ei, ca să vă ajuteți cu ei, și să vă faceți câștig cu ei. Și an de an omul pricepător al băncii vine de vă încheie socotelile și vă dă povețele cum să fie acelea mai frumos ticluite, sporindu-vă fondurile și întărindu-vă însoțirea. Vă dau sprințul cu statul și cu materia.

Acum de curînd însoțirea ajunsese în ceva năcaz cu niște bucate cumpărate, la care putea perde ceva, în loc să câștige. La cel dintîi cuvînt de chemare, dl. V. C. Osvadă, directorul „Agricolei” din Hunedoara, vi-a sărit în ajutor și v'a scos din năcaz, preluînd bucatele. Cum poate dară spune chiar un om din Balomir, că „domnii vin între noi numai când au lipsă de noi?”

Noi vedem în acest fel de ațîtare a poporului contra cărturarii săi conducători, o pornire foarte primejdioasă, ba păcătoasă de-a binele, — și ne mirăm că învățătorii de-ai noștri să pot deda la astfel de trageri pe căi rătăcite!

Lasă, dle Fardui, poporul să-și inbească pe cărturarii săi și să se alipească de ei, căci cărturărimea noastră nu arată nici o pornire de înstrăinare de către popor, ci dimpotrivă ține la el, îl cantă, cearcă să-l lege de sine. Și face o faptă de crimă națională, cel-ce vrea să abată poporul nostru de către cărturarii săi. Dacă propoveduiți acest fel de idei, rău vă înțelegeți chemarea în mijlocul poporului.

Încă ceva: despărțiți, dvoastre învățătorii înșivă, treburile politice de treburile culturale economice. Dacă vi-a dat D-zeu învățătură, dați din ea și poporului în cele culturale și economice, cu toată dragostea și bunăvoința și li arătați cum să facă, ca să-i fie mai bine decât în trecut. Și pe aceste terene vă veți întîlni și vă puteți

întîlni cu cărturarii noștri, lucrînd frățește împreună și tot poporul urmîndu-vă.

Nu cereți însă ca poporul să vă urmeze în toate! Că sunt zile în viața noastră de obște, cînd dvoastre o luați razna peste cîmpii vieții noastre de obște, de pildă la alegerile de deputați, la care durere, vă rupeți în chip nebărbătesc și vă tiriți spre tabere steine, dușmane noue și tot poporului nostru, — și atunci nu cereți ca poporul să vă urmeze, că acolo și d-mergeți ca capra la cuțit! Și atunci poporul face singurul lucru cuminte dacă nu vă urmează, ci urmează pe domnii săi cei ce merg pe calea cînstei naționale nu pe a nemerniciei. Iar dacă dta în zile de pace ațîți poporul contra „domnilor”, cum vedem că o faci, nefacisă te bănuim, că ai gândul rău a-ți supune poporul și a-l porni contra „domnilor” lui, așa ca și în astfel de zile el numai pe dta, cel ce ești tot cu el, să te urmeze, și nu pe domni, cari n'au vreme a fi prea des și prea mult în mijlocul poporului, deși ar dori să poată fi într'una.

E o înțelegere greșită a chemării sale în mijlocul poporului, aceea pe care o vădește în unele privințe dl. învățător Fardui dela Balomir, care ațîță în vreme de pace, fără nici o treabă, pe oamenii noștri buni contra cărturarii noștri cari nu vrednicesc o înstrăinare a poporului de către ei!

Războiul.

Știrile mai nouă de pe cîmpul de războiu spun următoarele:

— La Constantinopol s'a primit raport dela comandantul trupelor turcești din Tabruk, că la începutul săptămîinii trecute au fost iar cîteva încăerări singeroase între armatele italiene și turcești. Lupta a ținut în o zi 11 ciasuri într'una. La început italienii au spart șirele dușmane, dar venind în ajutor Arabii, aceia au atacat pe Italianii cu atîta înversunare, încît au fost siliți a să retrage în liniile lor de apărare și în raza de bătae a tunurilor de pe corăbii, de care nu să pot apropia Turcii.

— În 14 Marrie comandantul trupelor italiene a dat poruncă generalului Damegto, să atace cu trupele sale pe inamicul ce să spune că s'a cuibărit în o oază spre Miază-noapte de Fioatto.

Generalul a plecat în 7 batalioane de infanterie, trei baterii de munte și două de cîmp. Turcii i-au întîmpinat cu foc viu, dar în scurtă vreme au fost siliți să se retragă în fugă din calea focului superior al armatelor italiene, — cari au cuprins „oaza”.

Că lupta a fost grea, să vede și de acolo, că italienii au găsit prin satele din oază peste 400 luptători turci morți.

— În 15 Martie două baloane italiene au pornit peste cîmpii să facă spionajiu. Au văzut între Zavia și Bir-Celna mari turme de oi, ce să țineau pentru trebuințele armatei. — Inimicii pușcau tot într'una după baloane, dar fără a le putea face stricăciuni.

De pe baloane, ca dela 1000 metri de sus Italianii au aruncat 28 bombe de dinamită asupra unor trupe turcești, cari ar făcut mari stricăciuni între acelea. — Armatele să risipeau speriate de căderea bombelor!

— Să face iar încercări de împăcare. Dar nu să știie de vor izbuti.

Pentru ce nu se arde cuptorul de fer?

D-voastră știți bine, dacă nu de altundeva, de acolo că de ai de gând să-i dai foc la țigară sau la pipă, că dacă vrei să aprinzi un chibrit, trebuie să-l freci pentru a-l încălzi, sau să-l ții puțin pe un cuptor încălzit. Cu alte cuvinte, dacă vrei să aprinzi un chibrit, trebuie să-l încălzești într'o măsură potrivită. Intocmai așa e cu ori care alt corp, dacă vrei să-l aprinzi. Numai cît unele corpuri sîntem nevoiți a le încălzi mai tare, pentru-ca să se aprindă, iar altele mai puțin. Așa de pildă hîrtia, puicioasa, și altele, puțin trebuiesc încălzite pentru a să aprinde, pînă cînd fierul, oțelul, argintul, aurul, cu un cuvînt metalele cum se numesc, trebuie tare încălzite pentru a se aprinde, pentru a arde. Dar că ard și metalele, aceasta e lucru dovedit. Căci — nu mai de parte, — cine a avut prilejul să privească mai de aproape o casă cu scocuri de tinichea pentru scurgerea ploii, cuprinsă de focul mistuitor al flăcărilor, a putut vedea cum ard și aceste scocuri înălțînd limbi de foc vineții! —

Fierul, din care sînt făcute cuptoarele noastre, e unul dintre metalele cari să aprind și se topesc mai greu. Numai cine a avut vreodată prilejștea încîntătoare a unui cuptor, în care se toarnă fierul (turnătorile de fer) își poate face închipuire despre căldura neasemnat de mare, dogoritoare, ce domnește acolo.

Să nu ne închipuim însă, că cuptoarele noastre de fier nu se ard. Se ard și ele, numai cît nu de-odată, ci încetul cu încetul. După ce ai folosit un cuptor ani de-arîndul, pareții lui să subțiază într-atîta, încît flăcările dinlăuntru luminează ici-colo prin ei. Doar și schinteile aprinse ce le vedem sîrînd din fierul înroșit, atunci cînd faurul izbește cu ciocanul în el, nu sînt

altceva, decât bucățele mici, fărîmături de fier, aprinse. Așa dară și cuploarele de fier ard, numai cît nu băgăm de seamă decât după ani de zile. Ele se ard încetul cu încetul, pentru-că ard anevoie.

O întîmpinare.

La scrisoarea despre lucrurile din jurul băncii „Poporul” din Seliște, am primit dela dl. Dr. Petra, adv., un răspuns, care, din lipsa de spațiu în acest număr, a rămas afară. În cel viitor va apare.

Cum să abonează

„Libertatea”

Prețul foi „Libertatea” cu toate 3 adausele ei (așadar 4 foi), este 10 cor. pe an.

Economilor

e dăm cu următoarele prețuri scăzute:

„Libertatea” cu „Foaia Interesantă” împreună, pe an cu 5 cor. — „Tovărășia” li-să dă pe de-asupra, gratis! Așadar toate trei foile

numai 5 cor. pe an!

Foaia de glume „Bobărnacii” să trimită numai celor ce o cer și plătesc pentru ea 1 cor. pe an pe de-asupra. Economii cari vrea să le aibă dară toate 4 foile, trimit 6 cor. pe an.

Și mai ieftine

să dau celor cari cer cel puțin 5 rînduri de foi pe-o adresă: Acestora să dau: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Tovărășia”, cu numai 4 cor. 4 fil. (adecă 5 rînduri de foi, pentru 5 abonați, cu 22 cor. pe an, sau 11 cor. pe jumătate de an).

UN MILION

de viță de vie pentru altoit Riparia Portalis (Gloire de Montpellier) să află de vinzare la prețul

(491) 2-4

Petru Pelle,
din Miniș (Menes)
(comit. Arad).

Tauri de vîndut.

La „Domeniul românesc din Bobalna” a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, să află de vinzare mai mulți tauri tineri apți pentru prăsilă, foarte frumoși și bine desvoltați, de soiul Bern roși întunecați, cu capul alb și pintenoși.

Doritorii de ai cumpăra să se adreseze la:

„Admin. Domeniului din Bobalna”
(464) (Băbolna u. p. Szászváros). 4-5

Învățăcel de prăvălie.

Primesc un băiat care să fi terminat 2 clase gimnaziale sau reale.

Németh János
prăvălie de fer și coloniale
(480) 2-3 în Orăștie (Szászváros)

Din România.

— Duhul vremii aduce cu sine că ochii păturilor de sus, ale conducătorilor de țări și de popoare, să fie incetul îndreptați tot mai mult spre popor, căci încep să înțeleagă tot mai mult oamenii cu scaun la judecată, că poporul e totuși temelul cel bun și tare, e *talpa țării*, cum să zice, în fiecare stat și în lumea întreagă. Multă vreme păturile sus puse: nemeșii la noi, boerii în Țară, credeau că poporul e numai pentru a le sluji lor. Dar revoluțiile și mai ales deșteptarea pe care o aduce după sine învățătura, — au silit mult pe boierii tuturor țărilor a gândi altfel! Azi bat alte vânturi și la noi și în România, și pretutindenea. Incredințați oamenii conducători ai zilelor mai luminate ce le trăim, despre însămintarea poporului, ei își îndreaptă lucrarea lor spre ridicarea poporului atât sufletește, cât și în bunăstare.

Indeosebi poporul din România a fost multă vreme neluat în seamă la unele treburi, unde numai lui i-să cădea să fie: la arindarea moșilor marilor boeri și la moșile statului însuși. Atât statul cât și boerii își ziceau: de ce să-mi fac eu de lucru cu sute de oameni când îmi pot face cu unu cu doi? Și dădeau moșiile la cite un bogătaș, de regulă om fără inimă pentru popor, unii din ei Greci ori Ovrei (acești din urmă, ne-având multă omenie, puneau pe cite-un Român să iee arinda pentru ei!), luau moșia cutare întreagă în arindă și apoi o dădeau ei în părți mai mici la săteni, trăgând de pe aceștia îndoit cât dădeau ei! Așa apoi ai ajuns să ai o ceată de oameni prea bogați și o pătură de popor prea sărac!

De cîteva ani încoace, lucrul acesta s'a schimbat și în Țară. Azi moșile statului să dau numai *de-adreptul* la țărani, fără mijlociri! Dar și boerii fac același lucru: cei mai mulți din ei dau numai *de-adreptul* la țărani, așa numitelor „obștii sătești”, adică *tovărășii* economice pentru luarea de locuri în arindă.

Și așa e bine. Poporul plătește mai puțin ca mai înainte pentru aceleași pămînturi, și statul poate căpăta mai mult ca mai înainte, că totuși li-i economilor mai ușor ca și când dădeau îndoitul la mijlocitori, — și așa ies mai bine și statul și țărani.

Chiar cetim, că în ministeriul de agricultură s'a făcut lista tuturor moșilor cari la anul ies din contractul vechiu.

Nici una nu să va mai da în arindă ca pân'acum la un arindaș gros la pungă, ci să vor da de-adreptul țărănilor! Că au început cei dela stăpînire a-și prețui și a înțelege, că e mai bine așa.

De altfel în zeci de privințe statul român lucrează în același fel cuminte pentru înălțarea țaranului român și în cele sufletești și în cele materiale!

În scop cultural.

— Jertfele băncii „Coroana” din Bistrița. —

„Coroana” institut de credit și economii în Bistrița a votat în urma Inputernicirii primite dela adunarea generală, prin direcțiunea sa, următoarele ajutoare:

1. Pentru biserici și școale profesionale, cor. 545. —
2. Pentru 12 *elevi de meseriași* ajutoare, cor. 315. —
3. Pentru „Reuniunea rom. de cetire” Bistrița, cor. 50. —
4. Pentru „Reuniunea rom. de cîntări Bistrița”, cor. 50. —
5. Pentru „Reuniunea rom. de meseriași” Bistrița, cor. 50. —
6. Pentru „Școala de industrie casnică” Sibiu, cor. 50. —
7. Pentru „Masa studenților” din Năseu, cor. 50. —
8. Pentru „Masa academică din Cluj”, cor. 50. —
9. Pentru „Fondul cultural” din Blaj, cor. 50. —
10. Pentru „Fondul Dr. J. Mihu pentru ziariști”, cor. 50. —
11. Pentru *literatură populară*: cor. 100. —
12. Pentru colectele anului ajutoare mărunte, cor. 100. —

Total cor: 1460.

Vedem din lista aceasta de împărțire a sumei pentru scopuri de binefacere, că banca „Coroana” nu uită scopuri alese ca: *literatură populară*, avînd a cumpăra cărți pe ales și a le împărți în popor, apoi fondului ziariștilor și fondul cultural al bisericii.

Publicăm cu plăcere știrea acestei votări de jertfele culturale naționale.

Regele Italiei în primejdie de moarte.

Trei focuri de revolver asupra lui.

Joi în săptămîna trecută telegraful a dus cu înțeață de fulger o veste îngrozitoare în toată lumea: *în acea zi asupra Regelui Victor Emanuel al Italiei, un tiner anarchist a tras trei focuri de revolver*, — dar, din norocire, nu l'a nimerit cu nici unul! A nimerit însă pe un adjutant al Regelui, pe care l'a rănit, dar nu de moarte nici pe acela.

În ziua de 14 Martie familia regală italiană s'arbează pomenirea

cu jale a uciderii regelui Umberto, tatăl Regelui de acum, care în această zi a fost omorît de o mână păcătoasă înainte cu mai mulți ani. În fiecare an de atunci, în această zi Regele merge la capela Panteonului de să roagă la sicriul iubitului tată.

Și chiar pe această zi își pusese de gînd un tiner anarchist, despre care să crede că a fost pus la cale să omoreze pe Rege pentru a face încercătură în conducerea țării, și prin asta doar a înluri și asupra purtării mai departe a războiului cu Turcii.

Regele merge în această zi cu puțini în jurul lui, la biserică, nu face paradă în jurul său în așa o zi de jale. Așa a mers și acum. Acest privilegiu l'a folosit anarchistul Dalba, și pe cînd Regele se apropia de biserică, a tras trei focuri de revolver asupra lui dar nu l'a nimerit, ci a nimerit pe un căpitan ce călăria napoia trasurii regale și care a căzut îndată de pe cal. S'a făcut învălmășală mare. Poliția a sărit asupra mișelului și l'a prins. Lumea a sărit să-l toace în cap, dar poliția l'a apărât ca să-l poată duce legat la temniță.

Nenorocitul și-a recunoscut planul, că el pe Rege a voit să-l omoreze, — că e membru al societății anarhiștilor revoluționari. A ieșit la iveală că un tiner turc, e care a pus la cale planul omorului. Turoul e și el închis, și-a recunoscut faptul. Toate țările și toți Domnitorii s'au grăbit a trimite Regelui Italiei felicitările lor că a scăpat teafăr din primejdia de viață prin care a trecut!

Alegeri comunale volnice.

În comuna Tău, (pretura Blaj) la 28 Novembre 1911 a avut loc alegerea reprezentanțe pe 3 ani.

Primpretorele Bójthe fiind îm-piedecat, a încredințat cu conducerea alegerii pe dl notar Hübner.

La signalul dat cu doba, alegătorii s'au adunat în ziua alegerii în număr mare la cancelaria comunală.

Notarul prezident, și a început lucrarea prin aceea, că a luat de spate pe jurați săi: Irimie Muntean Nicolae Buzilă, pe un analfabet — cărăuș al său și pe cumnatul său Csűrő Gyula, un dregător al domeniului „Vincenti”, ducîndu-i în cancelarie și numindu-i fără știrea alegătorilor „bărbați de încredere”.

Subsemnatul văzînd o astfel de fărădelege, am intrat în cancelarie făcînd înător aminte pe prezident la fărădelegea ce săvîrșește! P'am zis: „după cum bine știi, comuna are inteligență și alegători destoinici, purtătorii dărilor celor grele, cari să fie aleși bărbați de încredere, dar nu jurații cei fără casă și cu dare sub 3 corone!”

La asta prezidentul a împins de spate afară din cancelarie pe juratul său ales bărbat de încredere Nicolae Buzilă, și la cererea

alegătorilor, am fost ales subsămnatul ca bărbat de încredere.

Urmează alegerea, la carea „Lista alegătorilor” a lipsit de tot!

Primarul comunal Glig. Muntean, de pînura prezidentului, s'a pus cu frații și verii săi în tindă unde să fabricau țidurile lor — și dela ușa cancelariei îmbiau alegătorii cu presiunii pentru țidurile lor.

Au intrat la urnă oameni cari n'aveau drept de vot, pe cari cari subsămnatul i-am respins.

Au votat mueri pentru bărbații lor, cari de 5 și mai mulți ani să află în America!

Au votat oameni pentru văduve, fără nîci o plenipotință!

Au votat de 2 ori sub același nume; ba chiar mueri pentru bărbații lor, — tot fără plenipotință!

În urmă s'a găsit între votanți și unul Mintu Muntean, care de mult era mort! Și altele.

Pentru toate aceste fărădelegi prezidentul a fost făcut înător aminte din partemi, însă fără folos!

Așa a decurs alegerea, pînă la 11 oare, cînd prezidiul a îndrumat pe alegători pe la casele lor pînă la 4 oare p. m., cînd să vină spre a auzi sfîrșitul alegerii.

Prezidentul deși avea datorința a sta la masă în cancelarie, totuși de zeci de ori eșa în tindă, regullîndu și trebile la fabrica de țiduli — și după aceea venia și număra țidurile din urnă, făcîndu și joc cu ele! Pe cînd n'avea drept a le scoate din urnă pînă la ora de încheiere. La 4 ore d. a. alegătorii dornici a auzi sfîrșitul alegerii, au alergat la cancelaria comunală.

Spre nespusa lor mlînire și peste toată așteptarea, alegătorii au văzut, că prezidiul, cu apucăturile sale, a izbatit a-și „alege” membrii în reprezentanță, în mijlocul cărora apoi el poate face tot ce va vrea!

Contra alegerii s'a înaintat recurs.

În urma recursului, pe 14 Februarie a. c. a fost pusă ziua de cercetare.

Ca comisar cercetător a fost trimis dl pretor Lengyel din Blaj, care a venit, precum și apărătorul nostru harnicul avocat Dl Dr. Daniil Szabó din Blaj.

În decursul cercetării ce a durat dela 8 ore a. m. — 2 p. m. s'au adevărit aproape toate arătările înșirate în recurs asupra notarului ca prezident al alegerii.

Drept aceea dl pretore a și adus din parte-i părerea (opinia) pentru *nimicire* a acelei alegeri din 28 Novembre.

Pentru aducerea sentinței după cercetarea dela 14 Februarie a. c. subscrisul apoi juratul-văr al primarului, Csűrő cumnatul notarului și jidanul Herz, am fost citați din partea primpretorului pe 11 Martie ca juri, spre a ne declara în cauza alegerii și a cercetării.

Subsemnatul, pe temelul fărădelegilor săvîrșite la alegerea din

28 Novembre 1911 și dovedite la cercetare, am fost pentru-ca să se declare alegerea de nimicită, pe cînd ceilalți 3 juri s'au declarat pentru susținerea alegerii.

In chipul acesta a fost adusă judecata pentru susținerea alegerii, însă apelată la comitetul comitatenz (congregație) din Aiud. — Vom vedea ce va hotărî acela.

Tau, la 16 Martie 1912.

Patriciu Marcu,
paroh.

Cele descrise mai sus de părintele Marcu, trebuie să deie de gîndit celor chemați a ținea samă de năcazurile poporului nostru dela sate. Căci întîmplarea dela Tău, e numai una din miile de întîmplări ce să fac la fel prin comunele noastre. Aproape toate alegerile comunale să fac la noi cu aceeași nesocotire a tuturor legilor și formelor prescrise, ca și la Tău. Aci la „constituirea biuroului“ cum să zice, adică la așezarea păzitorilor de lipsă și supraveghietorilor alegerii, s'a purces cu despreț față de lege, adunîndu-și președintele (adecă notarul, altă dată fibirăul) în jurul său pe cine a vrut el, ca „bărbați de incredere“. Deși acest drept e al alegătorilor! Ei au să numească pe cei mai buni și mai luminați dintre ei, ca să stee în jurul președintelui, ca paznici ai bunei rînduiri și a dreptății! Ei au să lase la vot numai pe acei alegători, cari se găsesc scriși în lista alegătorilor stabilită pe acest an. Ei au să știe, că nici președintele, nici altcineva, n'are drept a-și băga mîna în urnă (vasul cu biletele, țidulele de vot), că asta e călcarea de lege care trage după sine nimicirea alegerii, ei au să vadă să nu să facă siluiri la ușă asupra alegătorilor, — și celelalte.

Acolo unde oamenii nostri știu ce e iertat și ce nu, președintelui, unde ei știu ce e dreptul lor, și ce însemnătate are o alegere de reprezentanță comună (care e instanță conducătoare a trebilor comunale!), acolo nu să pot face minunile cari s'au făcut la Tău și să fac pe multe alte locuri, ca alegerea să se facă fără listă de alegători, ca să voteze femeii și morți, și președintele să scoată țidulele din vas să se „joace“ cu ele (de fapt el numără să vadă cite-s de cele de ale lui!), și altele de acestea!

De aceea părerea noastră e:

Un bun cunoscător al legii comunale și a tuturor ordinațiilor ce să țin de ea, — să lucreze o cîrticică cu îndrumări amănunțite despre tot-tot ce să fine de o alegere, — să fie scrisă acea cîrticică pe înțelesul po-

porului, cu pilde, mustre și toate bunele povățuiri, — pe aceea s'o tipărească în broșură ieftină, ca s'o poată cumpăra fiecare cetitor dela sate, — și aceea apoi, cu ajutorul foilor, să fie răspîdită în mii și mii de exemplare prin sate, — ca să ajungă odată cit mai mulți din oamenii nostri a-și cunoaște drepturile lor la astfel de alegeri comunale!

Numai atunci preoți cu gînd bun, ca și părintele din Tău, vor putea duce lupta de alegeri în comună (și tot așa apoi și la comitat), cu bună izbîndă: avînd spriginitori înțelegători, luminați, în însuși poporul! Că altel pe popor îl înșală pe afară toți blăstămații, în vreme ce preotul să silește să fie de pază în lăuntru. Și nu izbutește. Căci înțelegînd aproape numai singur prescrierile legii, până stă în lăuntru, poporul e înșelat afară, iar de va sta el afară între popor, — să fac înșelăciunile în lăuntru, în jurul urnei!

O astfel de cîrticică s'o pregătească cit mai repede oarecare din domniile advocați tineri și inimoși ai nostri! Că e de mare trebuință!

NOUȚĂȚI

„Victoria“ din Arad a trecut zilele acestea prin schimbare de conducere. Dl Dr. Nicolae Oncu, directorul băncii dela Intemeierea ei până azi, a cerut direcțiunii să-l penzioneze, ne-mai fiind în stare a purta sarcina de director al băncii, în urma sănătății sale zdruncinate.

Direcțiunea a implinit cererea directorului Oncu și, după cum spune ziarul „Românul“, recunoscîndu-i vrednicile neperitoare cîstigate prin o muncă cinstită de peste un sfert de veac, — a ales de Director pe dl Sava Raicu fost și până acum vice-director și cel mai însemnat funcționar al băncii.

Vicar gr.-cat. al Hațegului, — după ce dl Dr. Iacob Radu, vicarul de până acum, a fost înaintat la rangul de canonic și s'a strămutat la Logoj, — a fost numit dl protopop gr.-cat. al Orăștiei Dr. Traian V. Frențiu. Il felicităm la frumoasa avansare.

Poetul Goga — care a stat închis la Seghedin timp de o lună de zile, implinind săptămîna trecută luna de osîndă, — a fost pus pe picior liber. Dl Goga, precum cetim în foi, a plecat zilele astea la București, unde va sta cîteva săptămîni.

Medic archidiecezan la Blaj, în locul regretatului Dr. Al. Pop, — a fost ales renumitul chemist din București dl Dr. Vasile Hincu, fost elev al școalelor din Blaj, —

care să întoarcă acum în patrie, pentru a-și sluji neamul și biserică. Fie binevenit și aducă între noi cea mai viu arzătoare flacără a iubirii de neam și a dorului de mîrire al lui!

Regina Românelor — după știrile ce să dau prin foi, s'a răcit zilele trecute, înclt medicii i-au prescris să stea în pat, în nădejdea că în cîteva zile să va face astfel bine.

Cinei preotul de care să vorbește în articolul din fruntea foilor noastre de azi? Ori e tot articolul numai o iscodire a redacției ca să deie acest gînd preoților?

Nu! Faptul e adevărat. Preotul din vorbă însă ne-a rugat să nu-l scriem în foaie că-l cade greu, ci cînd va fi lucru mare și frumos, biblioteca bogată și cetitorii ei în plină lucrare și putîndu-l arăta folosul, atunci poate să va învol să spunem și satul și preotul. Aftit numai putem spune pentru azi că e din comitatul Sibiiului, în Ardeal.

Moarte. Ioan Meteș, medic veterinar, a încetat din viață în 16 Martie în Bucerdea vinoasă, în etate de 27 ani. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii sei.

Tureii cumpără cal în Ungaria, La tirgul de țară din Timișoara, sub conducerea colonelului ture Hasy-bey, o comisie de patru membri, a cumpărat cam o mie de cai, pentru armata turcească.

Al naibii corteș-candidat. În un cerc de alegere din Franca, murind deputatul ce-l avuse, a pășit de candidat un scriitor francez, Verdines, care între altele e și — zburător cu mașina. — Noul candidat își face calea de corteșire prin orașe și din sat în sat în un chip tare isteț și nou și atrăgător. El nu merge cu trăsura, nici cu automobilul, cu atît mai puțin pe jos, ci zboară cu mașina dela sat la sat, iar cînd e pe de-asupra satului aruncă de sus mii de hîrtii cari cad ca o ninsoare asupra oamenilor, și pe hîrtii sunt — vorbiri de candidare, chemare cu însuflețire a alegătorilor, — lucru ce place foarte mult alegătorilor! Că așa candidat ca ei, n'a mai avut cerc din Țară, ba nici din toată lumea! A făgăduit alegătorilor, că de-l aleg, apoi el să duce la casa dietei cu mașina de zburat și întră în dietă în costumul (portul) de zburător! Dacă numai nu i-să va strica mașina — cea de alegere, și n'o să cadă din aceea mai altfel ca dintr'una de zburat.

Un gazetar cu mare noroc. Ne pare o vorbă din povești, din cele mai umflate povești, aceea-ce cetim prin foi, despre un gazetar din Argentina, cu numele Paz, stăpînul ziarului „Prensa“. Foaia lui e cea mai răspîdită foaie în America de sud, avînd palat ca ne-altul și mașinării de tipărit, care îi dau

gata pe ceas cite 75.000 foi, toată foaia de 32 pagini (tețe) mari! A ajuns la atîta răspîndire, înclt proprietarul ei avea venite de zeci de milioane după foaie și după averea ce și-a cîștigat cu ea. Ci-că li venea milionul pe toată luna, numai ca „bani de buzunar“ fericitului proprietar! Și acest om a început ca raportor sărac, ce scria pe sama altor foi. Văzînd înse că peana lui e bună și e cîntată de alte foi, și-a zis: de ce să nu-mi fac eu foaia mea? Și și a făcut-o și a ajuns la bogăția de care vorbim, — ca în povești.

Ci, cît de adevărat e totuși ce spun dulcile noastre scripturi sfînte: „Viața aceasta e umbră și vis... Cînd credem că am dobîndit lumea, atunci — în groapă ne sălășluim!“ Și iarăș vorba Domnului Christos cu bogatul lacom, care ro-dindu-i tare țarina a zis: „Imi zidesc jîtnițe nouă și voi zice: suflete, veselește-te, bucură-te, că iaca ai pe ani de zile de toatel...“, și Dumnezeu i-a zis: „Nebunule, ce-ți foloseșc ție acestea toate, căci la noapte să va cere dela tine sufletul tău..“

Așa a fost și cu gazetarul acesta. Pe cînd își zidise „jîtnițe“ uriașe pentru a-i cuprinde bogăția la care l'a avîntat norocul, pe cînd venise din Argentina în Europa și își zidise un palat mai strălucitor ca toate în Monte-Carlo, — într'una din zilele trecute, pe cînd nici nu visa el de vre-o boală ceva, că era încă în puterea bărbăției, — s'a cerut dela el sufletul lui... A murit moarte de năpraznă, pe neașteptate, de gîntă, — spre marea mirare a celor ce ca ieri îl văzuseră sănătos și voios!

Zăhărar (cofetar) român în Lugoș. Domnul Ionel Luch, fiu de preot român din Gurasada, după o praxă mai îndelungată pe la cele mai renumite cofetării și fabrici de bomboane din Europa, s'a mutat din Deva la Lugoș, din interese familiare. În Deva și-a cîștigat un bun renume, ridicîndu-să în cîteva luni peste concurentul său mai vechiu. A fost stipendist al fundației Andronic, a absolvat școala de zăhărari din Viena cu eminentă! A lucrat cîteva obiecte de artă pentru expoziția română din Sibiu, cîștigînd întîiul premiu între zăhărari. A lucrat pe sama Curții imperiale din Viena și la Mannheim a pregătit multe prăjituri de tea pe sama Impăratului Wilhelm din Berlin.

Recomandăm acest brav industriaș român publicului român din Lugoș și jur, pentru spriginul bine-meritat. Cofetăria sa să află în Lugoș, strada Széchenyi Nr. 7.

Din greul vieții de căsarmă. În Tirgul Murășului s'a nois trăgîndu-și un glonț cu pușca, un infanterist, cu numele Szabó Károly. De ce? Pentru că „domnu căprar“ al lui atîta-l năcăjea și-l chinia,

de și-a urât zilele. Nu mai putea suferi. Să fugă nu outeza, știind că-l aduc napoi și-l bagă pe șanțuri în temniță ca pe răufăcători, — așa nu-și vedea altă scăpare de nevoi, decât: lăpădarea dela sine a chinutei vieți de soldat!

Numai sămânțe — Mauthner cumpără economii cei cu gândire la loc, socotitori, și grădinarii, chiar și atunci când de aiurea li-s'ar imbia sămânțe mai ieftine! Căci o știu din experiență că ieftinătatea e numai pe socoteala bunătații sămânțelor și pe paguba cumpărătorului.

(509) 2-4

Dr. Kunze, conzilier sanitar din Germania, scrie: „Femeilor cari sufăr de ani de ani de zile de infundare, le-am ordinar de 2 ori pe zi: dimineața și sara câte 1/4, păhar de apă de apa amară *Francisco Iosif*. Efectul e eminent. Mărește și apetitul, lucru ce e în legătură cu îmbunătățirea stării generale a corpului.“

(208) 2-30

Intregire. La petrecerea dată în școala gr. ort. română de aici în folosul fondului de zidire al bisericii, a dăruit și dl Adam Cristea din loc 1 cor., ceea-ce să întregeste (rămânând din greșală afară din Mulțumita publică.

POȘTA REDACȚIEI.

D. J. în *Ghiroda*. N'o publicăm. Poate ai avea necaz pentru ea!

Petru Barb în *Trestia*. Pe ce ai trimis 1 cor. 30 fl.? Că nu spui nimic pe cupon și nu știm unde să-ți socotim banii.

Dimitrie Florea în *Săseșul*. Ai trimis 60 fl. pentru 2 ex. din „Eroii Nostri“. Mai trimite 10 fl. de port, până atunci nu-i putem trimite, — căci neplătit posta nu primește.

I. Mioc în *Ersz*. Ai trimis după 4 broșuri „Eroii Nostri“, dar ai pus bani de postă prea puțin. Ți-am putut trimite numai 3 broșuri. Una îți mai merge după ce vei trimite și plata de postă pentru ea.

Bucura Penda din *Comoriște*. Așa te cheamă sau altfel? Că așa e scris numele pe cuponul cu care ai trimis bani pentru „Eroii Nostri“, că nu'l putem ceti. Și bani de postă n'ai trimis. Trimite și 1 marcă de 5 fileri, altfel broșura nu ți-să trimite. — Noi am scris așa de curat, că astfel de lucruri nu le primește posta neplătite, să trimiteți dară bani de postă, și totuși unii trimiteți numai prețul broșurei. Acela stau aici până vin și banii de postă.

Toma Căprari, Sărășani. Trimite încă 5 fl. pentru plata postei, și îți va merge carticica. Până atunci nu, că neplătita posta n'o primește. (Ai trimis numai 30 fl).

Lasar Demenescu, Benciul de-jos. Fiindcă banii de postă nu s'au ajuns, ți-s'a trimis cu 1 broșură mai puțin.

Iosif Ciora, Făgăraș. Ai trimis 1 cor. 60 fl. și ceri 1 ex. „Eroii Nostri“. Dar ceialaltă 1 cor. 25 fl. pe ce sunt trimiși?

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea reprezentăției de diletanți arangiată în 10 Februar st. n. 1912 de suboficerii regimentului de infanterie Nr. 64, s'au încasat cor. 973, din care subtrăgându-să spesele de cor. 373, a mai rămas un venit curat de cor. 600, care s'a depus la fondul pentru ajutorarea suboficerilor cari servesc mai departe. Cu ocaziunea acestei producțiuni au binevoit a suprasolvi următorii st. domni: I. I. Valcu 20 cor; Schaner 20 cor; Konnerth Kuger 14 cor; General-major Sandner 10 cor; Major Goika 10 cor; Major Kostikov 10 cor; Neumann 10 cor; Schiebel 10 cor; Baksai 10 cor; N. Opincar 10 cor; K. Schnelleri 10 cor; Barta 10 cor; Zerbos 6 cor;

Punzmann 6 cor; Dr. Antoni 6 cor; Kovacs 5 cor; Schumaohar 5 cor; A. Micu 5 cor; G. Vulcu 5 cor; S. Corvin 4 cor; Ditrich 4 cor; Dr. Scharer 3 cor; Aurel Oprean 3 cor; I. Florea 3 cor; Roth 4 cor; A. Grăff 3 cor; Melitska 3 cor; A. Veneta, A. Schmidt, Haltrich, Zobel jun., G. Zobel, Kazatsay, Procinchievici, Weis, K. Bokondy, G. Baumann, Bălgrădean, Schelker jun., Jellmann și I. Benkő, cite 2 cor; Major Baneiu, Schatzmann, Baumann Kuden, Glatz jun., Bacs jun., N. N., Herold și Kollovrat, cite 1 cor. — Pentru buna reșită a acestei producțiuni și-au dat concursul domni: I. Kardos, E. Speil, G. Schwarzenberg, A. Hanzal R. Moravec, J. Hoier, J. Jezek, J. Mikulka, I. Banciu, F. Macsek, N. Ditrich, K. Kocsi, și Kraus; doamna Maria Schobel; domnișoarele: Luiza Roth, Hermina Glat, Emilia Kardos și Rozalia Boldor. — Atât domnilor suprasolvenți cât și diletanților li-să aduce și pe această cale mulțumită din partea comitetului arangeator.

Mulțumită.

Subscrisul paroh în numele comitetului parohial și al credincioșilor din Mada (tractul Geoagiului), mă simțesc plăcut îndatorat a exprima On. Institut de credit și economii „Dacia“ din Orăștie cele mai călduroase mulțămiri pentru darul de 100 cor. făcut la edificarea bisericii noastre.

Mada, 18 Martie 1912.

Cu stimă
Iosif Bogdan,
paroch.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu ocazlunea petrecerii ținută de comuna bisericească gr.-ort. rom. din Beluș la 17 Febr. st. n. 1912, în favorul școlii sale, au binevoit a contribui următorii: I. P. S. Sa dl Metropolit Ioan Meșianu 20 cor; Parthenie Cosma 50 cor; Antoniu Mocsonyi 10 cor; Iosif Gal 20 cor; Ioan Papp (Oradea-mare) 20 coroane; Văduva Antal 10 coroane, Ant. Tergulița 10 cor., Dr. I. Ciordaș 10 cor., Ioan Erdéli (Alba-Iulia) 10 cor., Gh. Popluca 5 cor. Dr. Gavr. Cosma 15 cor., Al. Nuțu, V. Berlan, Al. Gara, P. E. Papp, Dr. C. Popoviciu, Ioan Moga, Gheorghe Tulbure, și Dr. I. Poynár, cite 5 cor., Dr. Eus. Roșca 3 cor., M. Cosma, Gh. Ardelean, I. Ardelean, A. Illuț, cite 4 cor., V. Erdéli și Cor. Ardelean, cite 6 cor., Aug. Blăgian și Dr. G. Murașan, cite 3 cor. Văduva Ioan Ci-gariga, Teodor Cristea, I. Pinter, Gavril Cristea și Teodor Barbuș, cite 2 cor. A intrat de tot 574 cor. S'au spesat 119 cor, 09 fileri. Venitul curat a fost de 454 cor. 91 fileri.

Pentru marimonioasele suprasolviri și oferte rugăm și pe această cale pe I. P. S. Sa Dl Mitropolit și și toți marimonioșii contributori să primească din partea comunei noastre bisericești cea mai ferbinte mulțumită. Bunul Dumnezeu le răsplătească cu prisosință jertfa adusă pe altarul culturii neamului nostru.

Din ședința comitetului parohial gr. ort. rom. din Beluș, ținută la 27 Februarie 1912.

Dr. Gavril Cosma
președinte.

Cetiți și vă mirați.

Ocazie defelul acesta numai în viața
600 de obiecte numai cu 4-50 K.

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de pele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrâni de-opotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într'o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru 4 cor. 50 fl. Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, căpăta rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite

(402) 1-1

AVIZ!

Am deschis în grădina mea de lângă Drumul țării, un magazin sub firma: **Magazinul de lemne și scinduri C. BAICU** Orăștie-Szászváros.

— și pot servi onor. public din loc, precum și din depăr-tări cât de mari, tot soiul de material de brad, trebuincios la zidiri; — apoi țigla „Bohn“, dela Zsomboly, cement, portland, trestie, parchet, cuie, și a. — Mijlocesc *cumpărări de mașini agricole* de tot felul, dela cele mai solide firme cu prețuri convenabile! — Rog deci on. public a mă onora cu aceeaș încredere și dragoste, cu care eu mă silesc a mulțumi și cele mai mari așteptări!

Orăștie—Szászváros, 1912.

Cu toată stima
C. BAICU

(524) 1-3

VINUL

de pe coastele dealurilor Șiria-Măderat este deja recunoscut ca cel mai bun, deci care voește vin bun și curat să se adreseze mie cu toată încrederea și-l voi servi cât să poate mai conștientios.

Vinurile le expedez dela 50 litre în sus cu următoarele prețuri, în butoaiele mele — pe lângă rambursă:

- Vin de masă, alb din 1911 . . . . . 56 fl.
- Vin de desert » » » . . . . . 58 »
- Vin de masă, alb din 1910 . . . . . 60 »
- Vin de desert » » » . . . . . 64 »
- Vin vechi de 3—6 ani . . . . . 72—78 fl.

Prețurile să înțeleg per litru loco Șiria. Promițind On. public o servire culantă și conștientioasă, Vă rog a mă cerceta cu On. Dvoastre comande.

Cu deosebită stimă

George Socaciu
producător de vin în Világos
(comitatul Arad).

Telegram: Socaciu Világos.
Telefon Nr. 23.

(527) 1-1

Mulțamită.

Pentru multele dovezi de sinceră participare la dureră noastră, ce am îndurat prin pierderea iubitului nostru Dr. Ioan Borcia, trimitem pe această cale tuturor adnc simțitele noastre mulțumite.

Sibiu, 3 Martie 1912.

Familia Borcia
și Stăndru.

Să află de vânzare
o moară de apă cu 2 roți
de care se ține o casă de zid, șură și grajd, grădină de 2 jugere și pământ 7—8 jugere. — Informațiuni detaliate să căpăta la (522) 1—2

Oliviu Sêrb
Roskány, u. p. Hunyaddobra

Caut calfă
mai tinără pentru prăvălia mea mixtă, și tot aici să caută un ucenic din familie bună, care posedă limba română și maghiară, și are cel puțin 1—2 clase gimnaziale.

Condițiuni favorabile.
Traian Baicu
comerciant în Zlatna
(504) 3—3

„GLORIA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Pui.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „GLORIA“, societate pe acții în Pui, să invite la

a V-a adunare generală ordinară,

care să va ține în 31 Martie n. 1912, la 2 ore d. a., în localul institutului.

OBIECTELE DE PERTRACTARE SUNT:

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
2. Aprobarea bilanțului pro 1911 și darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Distribuirea profitului curat.
4. Fixarea marcelor de prezență.

NB. Domnii acționari, cari vor participa la adunarea generală, în conformitate cu §. 25 din statute, să avizează a depune acțiunile și plenipotențele la cassa institutului, la cassa filialei Petrila sau la „Cassa de păstrare“ în Seliște.

Din ședința direcțiunii ținută în Pui la 16 Martie 1912.

Direcțiunea.

CONTUL BILANȚ

Active.		Pasive.	
Cassa în numărar	12.243 97	Capital social	100.000—
Cambii	280.101 45	Fond de rezervă	13.440—
Cambii cu acoperire hipotecară	113.512—	Fond special de rezervă	138—
Imprumuturi hipotecare	58.884— K 452.497 45	Fondul de binefaceri	98 66
Efecte	200—	Fond de penziune	595 55 K 14.372 21
Capital social nevărsat	14.587 70	Depuneri	165.932 76
Diverse conturi debitoare	17.040 10	Reescont	192.952—
Mobilier	4.869 31	Imprumuturi hipotecare cedate	10 650—
după amortizare	489 31 K 4.380—	Diverse conturi creditoare	2.979 69
Interese de reescont anticipate și interese		Dividende neridicate	1.363 08
restante	5.555 87	Interese tranzitoare anticipate	7.728 02
	506.505 17	Profit transpus din 1910	500—
		Profit net	10.027 41 K 10.527 41
			506.505 17

CONTUL PROFIT ȘI PERDERI

Erogațiuni.		Venite.	
Interese:		Interese:	
pentru depuneri	6.783 38	dela escont	29.678 62
pentru reescont	9.491 27	dela obligațiuni	1.912 32 K 31.590 94
pentru fondurile de rezervă	542 90 K 16.817 55	Proviziuni	5 701 18
Dare:		Diverse venituri	1.387 77
directă și comunală	1.806 93	Profit transpus din 1910	500—
10% după interese de depuneri	683 14 K 2.490 07		
Spese:			
salare	5.964 17		
tipărituri, porto și diverse	1.991 38		
chirie	900— K 3.855 55		
Amortizare:			
din mobilier	489 31		
Profit transpus din 1910	500—		
Profit net	10.027 41 K 10.527 41		
	39.179 89		39.179 89

Pui, la 31 Decembrie 1911.

Dr. IENCIU m. p.,
director executiv.

N. FRÂNCU m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Daju Athanase m. p.   Mikleuș Nicolae m. p.   Drăghicil Alicu m. p.   Ianc Ioniță m. p.
Ioan Opreș m. p.   Matei Dan m. p.   Petru Ștefănescu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine și conzonanță cu registrele institutului.

Pui, la 14 Martie 1912.

C. Herța m. p.   Lazar Tritean m. p.   Vasilie Jula m. p.   Halmagiu Samuile m. p.
președinte.

**Casa de vânzare
cu crîsmă în ele**

sunt de vânzare în Orăștie, în partea zisă Zăvoiu, în loc la care trag comunele Ocolii, Costești, Bucium, Orăștieara, Beriu și altele. Trei odăi, 2 pivniți, cugnă, șură, grajd, grădină. Prețul 17.000 cor.

Pentru știri mai de aproape a să adresa la subscrisul:

Titu Cârnean
Orăștie, în Zăvoiu.

**Mașină de scărmanat
lină de vânzare.**

Subscrisul, din cauze familiare, vind o mașină de scărmanat lină, în stare foarte bună, cu preț foarte redus. Doritorii, de a avea o mașină bună și eficientă au a-se adresa la

(477) 4-4   Ignat Borza
Torda. Batlen Gábor tór

CAUT

pentru ospătăria mea proprie în Dobra, na ciroiumar, ca plenipotențiat, edificiul constă din una sală pentru inteligență, una sală pentru popor, una odăie de locuință, olină, cămară și trei odăi pentru oaspeți streini, toate sunt bine arangate cu mobilierul de lipsă, se află și biliard și ouglărie. Condițiuni favorabile. A se adresa la subscrisul:

IOSIF PETROVITS
(528) 1-2   comerciant în H.-Dobra

De vânzare.

Se află de vânzare din mână liberă, un loc de casă în Drumul țării. Doritorii să se adreseze la

SAVETA PINTEA

(529) 1-3   din Orăștie Drumul țării 70

Preluare de cancelarie.

Să aduce la cunoștința publicului din Sibiu și jurul Sibiiului, că cancelaria advocațială a regretatului Dr. Liviu de Lemeny, a trecut, prin cumpărare, în proprietatea dlui avocat Dr. C. Bucșan din Sibiu, strada Poplăcii Nr. 15.

Să caută

agenți

în provincie, cari să se în-deletnicească cu plasarea de lozuri pe rate lunare, contra provizie mare.

Cor. 300—400

poate cîștiga lunar un agent agil. — A se adresa pentru condițiuni și prospecte către

Ústredná banka úc. spol.
BUDAPEST, V. Sas-u. 24.

(514) 2-3

Birou de informații!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provinciă, m'am hotărît să deschid în Budapesta un

Birou de inform. și Agentură românească.

Orice informații relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui rezolvînd toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară. (513) 2-3

L. Olariu, Budapest, Lajos-ut. 141 III/19.

Ate nție: Societé des : :
Papires Abade.

Fîndcă în timpul din urmă s'au pus în vânzare felurite imitații de ale cunoscutului și iubitei marcă de tuburi pentru cigarette

RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)

recercăm pe on. nostri mușterii, să fie atenți la numele Abadie, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. Feriți-vă de cumpărarea imitațiilor de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calca legii.

Societatea de hirtie de țigarets
31-52 (168) „ABADIE“.

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articol de vânzare), cât și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc. să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela

DOMENIUL ROMÂNESC

din BOBÁLNA

lângă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alesel

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobalna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite Catalogul cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBALNA”
a dlui Dr. A. Vlad: Bábolna, p. Szászváros.

NB. Pentru vieti din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit isvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobálna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, frește, le e cu atât mai ușor.

(357) 15-26

Viță altoită în verde cu rădăcină de vânzare.

Va atragem atențiunea, fraților Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constatată de cei mai învățați vieri că sunt mai trainice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care să lucreze sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este 1000 bucăți clasa I a 170 cor.; viță altoită în verde, cl. II. cu rădăcină, 1000 buc. cu 80 cor.; viță altoită în verde, fără rădăcină, 1000 buc. cu 70 cor.

— La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis. Cei ce fac comande mai mari, capătă rabat însemnat.

Teodor Pârvu și soții

proprietari de viță de viie altoită în verde și în uscat.

Ternova, Nr. 10 (com. Arad).

10-14 (400)

Cruțați și Vă încercați NOROCUL!

În 1 Aprilie va fi proxima tragere a lozurilor de Tisza, cari afară de 2 câștiguri principale de câte **Cor. 180.000** — mai au câștiguri

de **Cor. 2,300.000** — în fiecare an îi aduc pe lângă toate acestea și 4% interese.

De prezent vindem **48** rate lunare aceste lozuri pe **10 cor.** de câte **10 cor.**

Ultima tragere va fi în anul 1930 până la care termin tot lozul trebuie să se tragă necondiționat cu câștig.

Nici un risc! Toate cassele statului primesc aceste lozuri, ca cauciune. Valoarea lor crește din zi în zi.

Deja după achitarea ratei prime participă cumpărătorul, pe baza listei de rate, — ce i-să extradă cu reîntoarcerea postei, — la toate tragerile, iar câștigurile sunt în întregime ale lui.

Rata primă. Vă rugăm a ni-o asigna prin mandat postal. Pentru asignarea celorlalte punem la dispoziția cumpărătorilor cascuri postale.

Prospecte și explicații trimitem la cerere gratis și franco.

Să cautați agenți **Ústredná banka u. c. spol.**
contra proviziune mare. BUDAPERT, V. Sas utca 24.

Vindem apoi de prezent:

1 buc. loz dela „Banca Hipotecară Ungară” pe 40 rate à cor. 6-75 cu 6 trageri anual și cu cel mai mare câștig din lume de K 1,000.000 —

NB. La proxima tragere din

25 Aprilie să va sorți câștigul de **K 300.000** —

1 buc. loz dela »PESTI HAZAI« pe 36 rate à 5 cor. cu 3 trageri anual și cu câștigul principal de K 400.000 —

NB. La tragerea proxima din

5 Iunie să va sorți câștigul de **K 200.000** —

(311) 2-2

Editor și redactor responsabil: Pompiliu Albu.

Frumoasă ocazie de a cumpăra o moșie frumoasă!

În o comună din comitatul Hunedoarei, aproape de Murăș și aproape de două orașe, — din cauze familiare, e de vânzare din mână liberă o moșie stînd din:

96 jugere arător
13 jugere fină,
intravilan 2½ jugere.

cu case frumoase, edificii economice, apoi: drept de pășune după 1/7, a fostilor iobagi (cam pentru 80 vite), și pădure cît e de lipsă pentru această proprietate.

Să vinde într-una sau și parcelată între 2—3 proprietari.

Fiind aproape de Murăș, pe 6—8 jugere să cultivă azi curechiu, care aduce venit frumos, și e cumpărat cu vagonul dela stația cea mai apropiată. Să poate însă cultiva și 25—30 jugere, locul fiind primicios acestei culturi. (523) 1-3

Adresa o dă Administrația foii.

„Spriginiți industriașii români”.

Avis.

Am onoare a aduce cunoștință prea on. public, că am deschis în Lugoș, strada Széchenyi Nr. 7 o

Cofetărie modernă.

Lucrînd vre-o 10 ani ca prim-lucrător în mai multe cofetării de curte și fabrici de bonboane renumite din țară și străinătate, unde am avut ocaziune a-mi cîștiga praxa cea mai bună, ce se cere în branșa mea.

Pregătesc cele mai fine prăjituri, turtăți și bonboane. — Comande pentru jururi, nunți și botesuri le efectueș punctuos.

Cerînd căldurosul sprijin, semnez

1-3 cu toată stima

Konel Luch

Zăhărar de artă român.

Local de prăvălie cu două galantare,

cu locuință, si magazine, e de închiriat

în Blaj, la un loc din cele mai cercetate și de mult cunoscute.

Să poate prelua în dată!

Informațiuni mai de-aproape la proprietarul

Welwart Mór

(520) 2-3 în Blaj, (Balázsfalva).

Doi învățacei

să primesc la Vasile Fleschin m. rotariu în Reșinariu (com. Sibiu), condițiile după înțelegere. Băieții să aibă etatea dela 13 ani în sus.

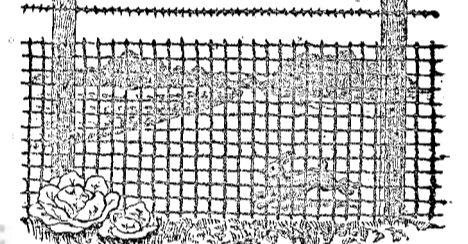
Vasile Fleschin

(517) 2-3 măestru rotar, în Reșinar.

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

Fără păreche potrivit!

(518) Ușor de manut! 20

Numărate scrisor de mulțumită adevărate că

Teșetura de drot „HUNGARI”

e neîntrecută, distinsă! Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult.

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Üllői-ut 48/85.

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

„Corvineana”

institut de credit și de economii, societate pe acții în HUNEDOARA—VAJDAHUNYAD

A V I Z.

Capital social . . . . . K 70.000.—
Fonduri de rezervă . . . . . K 112.000.—
Depuneri spre fructificare K 750.000.—

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri și după banii depuși cu începerea dela 1 Aprilie 1912, — până la altă dispoziție, — plătește interese de 5½%. — Pentru depunerile bisericilor și școlilor române plătesc interese de 6%. — Depunerile și ridicările să pot face și prin postă.

2. Acoardă împrumuturi ipotecare.

3. Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventați.

4. Îngrijește afaceri de comisiune, și tot felul de afaceri de bancă.

Cassa institutului este deschisă în toate zilele dela 8—12 ore a. m. și dela 2—5 p. m.

Directiunea.

„Tipografia Nouă”, I. Moța, în Orăștie.